

Det måste vara intressant!

En kvalitativ studie om fritidspedagogers villkor kring att arbeta med IKT.

Johan Anrin

Barn- och ungdomsvetenskapliga institutionen
Självständigt arbete 15 hp, GN
Barn- och ungdomsvetenskap
Grundlärarprogrammet med inriktning mot arbete i fritidshem (180 hp)
Vårterminen 2016
Handledare: Maria Borgström
Examinator: Mina Sedem
English title: It has to be interesting!

Stockholms
universitet

Det måste vara intressant!

En kvalitativ studie om fritidspedagogers villkor kring att arbeta med IKT

Johan Anrin

Sammanfattning

Syftet med denna uppsats har varit att undersöka villkoren för fritidspedagoger att arbeta med informations- och kommunikationsteknik (nedan förkortat IKT) på fritidshemmet med hjälp av en kvalitativ metod (intervjuer). Det teoretiska perspektiv som studien utgått ifrån är fenomenologi, och därav blev resultatet av min uppsats tre livsvärldar inom IKT som informanterna i studien konstruerade. Dessa tre livsvärldar blev motivation, förutsättningar och kunskap. De informanter som konstruerat dessa livsvärldar är 4 fritidspedagoger och 3 personer som har IKT-ansvar som en del av sina arbetsdagar. Resultatet visade att de tre kategorierna gick in i varandra, men tyngdpunkten låg ändå i kategorin motivation. Fritidspedagogers arbete med IKT är beroende av hur pass motiverade och drivna de är som pedagoger kring just fenomenet IKT. Att vissa förutsättningar saknas, som till exempel planeringstid eller kunskaper kring området, påverkar också i hur stor utsträckning pedagoger använder IKT. Slutsatsen blir därför att användandet av IKT på fritidshem beror dels på hur motiverade fritidspedagogerna är kring att söka kunskap och arbeta med IKT, dels på hur starkt motiverad ledningen på skolorna är med att arbeta med IKT. Det vill säga hur pass motiverade de olika yrkeskategorierna inom skolan är för att ge bra förutsättningar till fritidspedagoger för att kunna arbeta med IKT.

Nyckelord

IKT, villkor, livsvärldar, fenomenologi, fritidshem.

Innehåll

Förord	2
Inledning.....	3
Tidigare forskning	4
IKT-användning	4
Villkor för lärande.....	4
Belägg för att jobba med IKT på fritidshem.....	5
Syfte och frågeställningar	6
Teoretiskt perspektiv	7
Fenomenologi och begreppet mänsklig livsvärld	7
,Forskarens roll inom fenomenologi	8
Metod	9
Val av metod	9
Urval och avgränsningar.....	9
Urval av informanter.....	9
Urval av material och litteratur.....	10
Undersökningsspersoner/Undersökningmaterial	10
Genomförande	11
Databearbetning och analysmetod.....	12
Forskningsetiska överväganden.....	13
Studiens kvalitet	14
Resultat och analys	15
Introduktion resultat.....	15
Livsvärld 1 Motivation	15
Livsvärld 2 Förutsättningar	16
Livsvärld 3 Kunskap.....	18
Analys av resultatet	19
Diskussion.....	22
Betydelse för praktiken och professionen.....	23
Slutsatser.....	23
Vidare forskning	24
Referenser.....	25
Bilagor.....	26
Bilaga 1 Informationsbrev	
Bilaga 2 Facebookmeddelandet	
Bilaga 3 Intervjuguiden	

Förord

Slutuppgiften på utbildningen ”Grundlärarprogrammet med inriktning mot arbete i fritidshem” på Stockholms universitet är att skriva ett självständigt arbete inom ett område som berör fritidshemmet. Jag har valt att fördjupa mig i hur pedagoger arbetar med IKT på fritidshemmet. Anledningen till att jag valt detta ämne är för att vi berört ämnet IKT under utbildningens gång, men aldrig reflekterat över vilka förutsättningar vi som grundlärare i fritidshem har för att arbeta med IKT, bara att vi ska arbeta med det.

De personer som jag skulle vilja rikta ett extra tack till är mina informanter, som trots heltidsarbete valt att ställa upp på intervjuer. Mina nära och kära för att de accepterat att jag varit inne i en bubbla i snart 10 veckor och inte haft så mycket tid att umgås. Men även mina studiekamrater Björn Kallander och Emmy Naess för bra bollplank och idésprutor.

Inledning

I april i år (2016) kom det en ny nationell strategi från Skolverket att år 2022 ska ”Alla barn och elever utvecklar en adekvat digital kompetens.” (Skolverket, 2016 s 4) samt att ”Skolväsendet präglas av att digitaliseringens möjligheter tas tillvara så att de digitala verktygen och resurserna bidrar till att resultaten förbättras och verksamheten effektiviseras.” (Skolverket, 2016 s 4). Även den aktuella läroplanen från 2011 lyfter fram vikten av metoder för att hantera stora informationsmängder. I läroplanen står det ”Eleverna ska kunna orientera sig i en komplex verklighet, med ett stort informationsflöde och en snabb förändringstakt. Studiefärdigheter och metoder att tillägna sig och använda ny kunskap blir därför viktiga” (Skolverket, 2011 s 9).

Mot denna bakgrund så tolkar jag det som att IKT blir mer och mer viktig i dagens skola. Författarna Hedlund och Malmsten (2015) säger dessutom att: ”Det tillkommer ständigt nya kommunikationsvägar med chattar och olika forum för att dela bilder, filmklipp och live-sänd TV för privatpersoner. Våra barn och unga står mitt i denna värld av kommunikationsmöjligheter. Men har de vad som krävs för att hantera och förvalta dessa möjligheter på ett smart och etiskt sätt? För att barn och unga ska utveckla kunskaper och kompetenser i samspel med varandra krävs pedagogik, utbildning och strategier för att använda digitala verktyg.” (Hedlund & Malmsten, 2015 s 12). Men istället för att debatten idag fokuserar på det som Hedlund och Malmsten (2015) beskriver ovan, så ligger fokus i debatten vad gäller IKT mycket på de negativa aspekterna. Ett exempel är diskussionen om våldsamma spel och ifall det ska finnas datorer i klassrummet eller inte, (Malmsten & Hedlund, 2013). Något som också är anmärkningsvärt är att det i debatten inte diskuteras hur IKT kan användas på fritidshemmet, oavsett om det är positivt eller negativt. Detta inte minst mot bakgrund av att Skolverket säger i sin nya nationella strategi att ”Skolrelaterat arbete som eleverna förväntas göra utanför skoltid utförs ofta inom ramen för fritidshemmets verksamhet. Arbetet med kritisk och säker nätanvändning är också ett exempel där fritidshemmen spelar stor roll i utbildningen, och där personalen behöver både kompetens och tillgång till verktyg bland annat för att kunna använda resurser som finns tillgängliga på nätet.” (Skolverket, 2016 ss 25 – 26).

Debatten borde kretsa kring hur man på ett pedagogiskt och meningsfullt sätt kan arbeta med IKT oavsett skolform, istället för att fokusera på IKTs positiva alternativt negativa konsekvenser, för elevers utveckling. Skolverket lyfter tydligt fram att fritidshemmen spelar en stor roll när det gäller elevers kritiska och säkra användande av nätet. Men vad behöver fritidspedagoger för att kunna arbeta med? Vill pedagoger överhuvudtaget arbeta med IKT? Dessa frågor gör det intressant att studera IKT ur ett barn- och ungdomsvetenskapligt perspektiv, och att studera om fritidspedagoger idag arbetar med IKT på ett pedagogiskt sätt.

Tidigare forskning

IKT-användning

Begreppet IKT står för informations- och kommunikationsteknik och Schofield, Demont-Heinrich och Webber (2005) definierar IKT till ”a term that refers to computer software and hardware, Internet access, and information resources.” (Schofield, Demont-Heinrich & Webber, 2005 s 409). Författarna menar att IKT är något som finns överallt i dagens samhälle, både på förskolor och arbetsplatser. Just med tanke på att de finns överallt och att barn ständigt är uppkopplade idag så bör skolan arbeta med IKT (Alexanderson & Davidsson, 2015). Alexanderson och Davidsson (2015) syftar på att skolan arbetar med IKT på två sätt.

Det första sättet är att elever använder sig av IKT i första hand för att söka information och fakta kring skoluppgifter under skoltid. ”Internet är i skolan ett uppslagsverk, inte ett verktyg för kommunikation eller för skapande.” (Ghavifekr, m.fl., 2014 s 6). Detta trots att eleverna under sin fritid använder IKT för att lyssna på musik, vara ute på sociala medier samt titta på videoklipp online. Skolan är alltså ett ställe där internet används som ett uppslagsverk inte för att skapa eller öva på kommunikation. (Alexandersson & Davidsson, 2015). Det andra sättet är att lärare främst använder sig av IKT vad gäller administrativa uppgifter alternativt som ett komplement till annan pedagogik, (Alexanderson & Davidsson, 2015). Ghavifekr, m.fl., (2014) menar att IKT är beroende av lärares motivation och inställning till IKT.

Ghavifekr, m.fl., (2014) menar också på att det finns två nivåer av IKT-kunskaper. Den första är grundläggande kunskaper inom IKT, vilket innebär att man kan maila, skriva i olika ordbehandlingsprogram, samt redigera bilder. Den andra nivån är avancerad IKT, vilket innebär att man kan programmera och skapa hemsidor etc. (Ghavifekr, m.fl., 2014). Lärare använder sig främst av första nivån i sin undervisning enligt Ghavifekr, m.fl., (2014). Ghavifekr, m.fl., (2014) anser dessutom att lärares motivation är avgörande för om IKT ska bli en positiv eller negativ upplevelse i skolans värld. Om läraren är positivt inställd till IKT så är hen mer angelägen att arbeta med IKT i sin undervisning och lära eleverna hur IKT fungerar, (Ghavifekr, m.fl., 2014). Nikolopoulou och Gialama (2015) menar att om läraren istället är negativt inställd till IKT, så får de som effekt att hen bara gör det absolut nödvändigaste med IKT. Det vill säga det som står i läroplanen. Alltså kommer en negativt inställd lärares elever inte få använda sig och lära sig om IKT i samma utsträckning som elever till en positivt inställd lärare får.

Villkor för lärande

Anledningen till att lärare är negativt inställda till IKT, och att informations- och kommunikationsteknik inte används i stor utsträckning, är för att lärare inte vet hur de ska bedöma elevers färdigheter inom IKT, (Voogt, Knezek, Cox, Knezek & Brummelhuis, 2011). IKT-färdigheter kan inte testas genom ett prov med flervalsfrågor, utan måste innehålla mycket tolkningsutrymme, vilket i sin tur måste gå ihop med att det finns en realitet och validitet i testerna. Voogt, m.fl., (2011) ger som förslag att man bör arbeta med onlineportföljer för att i sin tur kunna bedöma IKT-färdigheter. Hedlund och Malmsten (2015) menar dessutom på att skollärdningen har ett ansvar här. ”Om de saknar ambitionen att ge lärare och pedagoger möjligheten att utnyttja digitala verktyg kommer personal som inte ser vinsten med den samtida tekniken att avstå.” (Hedlund & Malmsten, 2015 s 16). Med andra

ord så används inte IKT i skolundervisning för att lärare och skolläda har olika stadier i sin IKT-kunskap.

Voogt m.fl., (2011) menade på att det finns tre olika stadier hos en lärare som jobbar med IKT. Det första stadiet innebär att läraren har grundläggande kunskaper och vet på ett ungefär hur IKT ska användas i skolundervisning. Det andra stadiet innebär att läraren arbetar med och börjar få in en rutin kring IKT-användning. Tredje och sista stadiet menar Voogt, m.fl., (2011) är att en pedagog känner sig trygg i sin användning av IKT och arbetar dagligen och experimenterar med IKT. Voogt, m.fl., (2011) belyser särskilt att TPAK modellen är viktig vad gäller hur man kan arbeta med IKT oavsett stadiet. TPAK står för teknologi, pedagogik och kunskapsinnehåll vilket innebär att lärare har en unik kunskap. Nämligen att kunna lära ut komplexa saker så att vem som helst förstår. Genom att kombinera den kunskapen med ämneskunskaper och få in IKT så menar Punya, Mishra och Koehler (2009) att eleven får en ökad förståelse kring det aktuella skolämnet hen studerar. På samma sätt kan denna modell användas för att öka kunskapen som lärare behöver för att integrera IKT i deras undervisning, (Voogt, m.fl., 2011). Alltså genom att kombinera teknik med pedagogik och ämneskunskap.

Voogt m.fl., (2011) menar dessutom att det krävs en tydlig styrning och klara riktlinjer från politiker vad gäller integrering av IKT. Tilya och Kozma (2011) nämner några operativa strategier som anses vara viktiga. I den första operativa strategin så menar de att skolan bör stödja lärare i deras IKT utveckling. Lärare måste få förena teori med praktik. Lärare måste dessutom ges utrymme för att utbyta erfarenheter genom kollegialt lärande som innefattar utvärderingar och feedback från kollegor, ett så kallat organiserat, men informellt, möte som Hedlund och Malmsten (2015) tipsar om för att öka det kollegiala lärandet. Ett organiserat men informellt möte ”är ett smart och inspirerande sätt att utvecklas tillsammans. Om någon blivit intresserad av ett program eller en app och vill veta mer är det lätt att ta kontakt med kollegan som hade presentationen. Kanske uppstår ett samarbete och möjligheten att vidareutveckla arbetet tillsammans.” (Hedlund & Malmsten, 2015 s 19). Voogt, m.fl., (2011) menar på att det är just detta som ger resultat vad gäller införandet av IKT. Den andra operativa strategin som Tilya och Kozma (2011) nämner är att ge teknisk support till lärare. Tilya och Kozma (2011) belyser att skolor måste ha en plan för att hålla lärare uppdaterade på ny teknik, eftersom teknik ständigt utvecklas.

Avslutningsvis kring motivation och IKT menar Voogt, m.fl., (2011) i detta sammanhang att politiker och skolläda har en avgörande roll. Politiker kan sätta press på skolläda genom att ge direktiv kring vad som ska anses vara en grundstandard vad gäller teknik och IKT, vilket i sin tur leder till att skolläda skaffar den teknik som anses vara lägsta grundstandard.

Belägg för att jobba med IKT på fritidshem

Vad krävs då för att arbeta med IKT på fritidshem? Eklund (2015) har i sin studie om IKT valt att fokusera just på datorspel. Datorspel är ett nytt sätt att skapa relationer mellan individer på så sätt att det inte krävs en specifik plats eller tid (som med analoga spel) för att spela, (Eklund, 2015). Hon vidareutvecklar detta till att datorspel kan användas som ett verktyg för elever att skapa sina egna sociala relationer. Dessutom påpekar Eklund att det är vanligare att yngre personer spelar spel med jämgamla än äldre personer. Eklunds studie har i sin tur resulterat i tre olika spelarkategorier. Dessa är spela med familje medlemmar, spela med vänner och spela med människor online, (Eklund, 2015).

spela med människor online innebär att spelare ser spelandet som en hobby snarare än social aktivitet. spela med familje medlemmar innebär att spelare spelar spel med sina familjemedlemmar vilket blir en rutin tillslut som alla gör oavsett ålder, (Eklund, 2015). Den sista kategorin spela med vänner är den som är mest intressant ur ett fritidshemsperspektiv. Den innebär att ju äldre en spelare blir desto mindre spelar man för att lyckas i spelet. Istället spelar man för att det är en social företeelse (Eklund, 2015). Hedlund och Malmsten (2015) utvecklar detta och menar på att barn som känner sig utanför på fritids kan i ett spel bestämma helt hur den själv vill se ut, ha för egenskaper och så vidare. Mot den bakgrunden så spelar det heller ingen roll om du är bra på någon sport eller har andra ”populära” egenskaper. Det som spelar roll är hur duktig du är på det specifika spelet, (Hedlund & Malmsten, 2015). Vad som i själva verket skapar konflikter mellan datorspel och barnens liv är då föräldrar och pedagoger inte sätter sig in i spelvärlden, (Hedlund & Malmsten, 2015). Mentaliteten att teknik tar över barns liv hänger kvar. Kennewell och Morgan (2006) poängterar att om elever inte hänger med på hur tekniken fungerar så tappar de sin självkänsla för att använda teknik, och då kan resultatet bli att barn inte vill använda tekniken. Här uppstår ett pedagogiskt dilemma. Fritidshemmet ska ta vara på barnens intressen och samtidigt lära ut digital kompetens.

Avslutningsvis så har det visat sig att barn använder sig av IKT och datorspel i sina lekar. Bland annat genom att applicera miljöer och karaktärer från spel och appar i leken (Malmsten & Hedlund, 2013). Malmsten och Hedlund (2013) vidareutvecklar detta och påstår att fritidspedagoger inte tar tillvara på denna möjlighet att jobba med IKT på fritidshemmet. Detta trots att leken är en central del i fritidsverksamheten (Skolverket, 2014). Skoglund (2014) menar också på att fritidspedagoger använder IKT för att informera vårdnadshavare om verksamheten, samt då barn vill söka information på internet. Alltså kan man se likheter mellan skolans och fritidshemmets sätt att använda IKT.

Syfte och frågeställningar

Av denna anledning, och mot bakgrund av att debatten idag fokuserar mycket på ifall IKT är positivt eller negativt snarare än vilka förutsättningar som krävs för att arbeta med IKT, blir syftet med min uppsats att undersöka vilka villkor och förutsättningar fritidspedagoger har för att arbeta med IKT på fritidshemmet.

Forskningsfrågorna blir därför:

Vill fritidspedagoger arbeta med IKT?

Vad behöver fritidspedagoger för att kunna arbeta med IKT?

Teoretiskt perspektiv

Fenomenologi och begreppet mänsklig livsvärld

Det teoretiska perspektiv jag kommer att analysera min undersökning genom är Edmund Husserls teori Fenomenologi. Fenomenologi innebär att man lägger fokus på medvetandet och livsvärlden. Helt enkelt att man är öppen för sin intervjupersons erfarenheter och livsvärld, (Kvale & Brinkmann, 2009). Men för att åstadkomma det så krävs det att man kopplar bort alla hittills varande tankegångar för att kunna greppa ett nytt tankesätt och analysera nya problem, (Husserl, 2004). Dock menar Husserl (2004) att detta är svårt utan att falla in i gamla tankegångar. Detta kallas inom fenomenologi för mänskliga livsvärlden (Kvale & Brinkmann, 2009), och det är detta begrepp som jag valt att lägga särskilt fokus på inom denna uppsats. Innan jag går in på vad begreppet mänsklig livsvärld innebär så tänkte jag först motivera varför jag valt denna teori.

Anledningen till att jag valt just denna teori är att syftet med uppsatsen var att komma åt fritidspedagogers tankar om fenomenet IKT. Helt enkelt komma in i fritidspedagogers livsvärld och se vad de tycker om IKT. Svaret på frågeställningarna hade inte motsvarat syftet ifall denna studie valt det sociokulturella perspektivet. Inte minst med anledning av att det sociokulturella perspektivet studerar vad individen kan själv och tillsammans med andra. Fenomenologi fokuserar istället på individens upplevelser av fenomenet inte om individen kan fenomenet. Just upplevelsen av ett fenomen kallas inom fenomenologin för "mänskliga livsvärlden".

Mänskliga livsvärldsbegreppet innebär att å ena sidan "erhålla beskrivningar av intervjupersonens levda värld utifrån en tolkning av innebörden hos de beskrivna fenomenen." (Kvale & Brinkmann, 2009 s 43). Å andra sidan söka meningen i intervjupersonens livsvärld. Helt enkelt tolka det som intervjupersonen säger och bilda centrala teman. Dock uppstår en fara här. I vardagliga samtal som forskaren ska försöka åstadkomma inom fenomenologi så finns risken att man hamnar på ett faktaplan snarare än en meningsplan, (Kvale & Brinkmann, 2009). Faktaplanet innebär att om intervjupersonen berättar att en elev exempelvis slog en annan elev, så blir en naturlig reaktion från intervjuaren att vem var det som slog? Med andra ord uppstår ett frågor och svarmoment, vilket i sin tur innebär att man kommer ifrån intervjuobjektets upplevelser av fenomenet och fokuserar på fenomenet i sig, snarare än intervjuobjektets upplevelse. Meningsplanet däremot gör så att forskaren återkopplar till intervjuobjektets upplevelser, och bekräftar på så sätt ifall man som forskare tolkat rätt. Ett exempel på en sådan fråga kan i exemplet ovan vara menar du att X slog Y ? Då kopplar man som forskare hela tiden tillbaka till intervjupersonens upplevelser (livsvärld) snarare än fenomenet i sig. Dock utesluter inte faktaplanet meningsplanet och tvärtom. I en kvalitativ intervju som jag valt att genomföra som metod, ska man fokusera på att täcka båda planen för att få en så bred bild som möjligt av intervjupersonens livsvärld utan att tolka, (Kvale & Brinkmann, 2009).

Vad gäller fokusering inom fenomenologi så ska forskaren försöka ställa så öppna frågor som möjligt, för att sedan låta intervjupersonen ta fram det hen tycker är viktigt inom forskningsområdet. Detta innebär att forskaren skapar teman men låter intervjupersonen delge sina bestämda uppfattningar kring temat, (Kvale & Brinkmann, 2009). Då intervjupersonen delger sina bestämda uppfattningar, så gäller det också att som forskare försöka få fram hur intervjupersonen känner kring temat och forskningsområdet. Detta mot bakgrund av att det inom fenomenologin är viktigt att visa på mångfalden snarare än en fast kategorisering, (Kvale & Brinkmann, 2009). Vad som också är viktigt i samband med vad man ska fokusera på inom fenomenologi, är att vara observant på ifall

intervjupersonens svar är mångtydiga. Mångtydighet inom Fenomenologin innebär enligt Kvale & Brinkmann (2009) att ifall en intervjuperson kommer med påståenden som säger emot varandra, så bör forskaren dubbelkolla ifall detta beror på brist i kommunikationen mellan intervjuare och intervjuperson, eller på intervjupersonens åsikter om forskningsområdet. Alltså se ifall motsägelserna speglar den värld som intervjupersonen lever i. Avslutningsvis kring just fokusering och begreppet mänsklig livsvärld inom fenomenologi, så behöver forskaren komma ihåg att det som intervjuobjektet lyfter upp ”är specifika situationer och handlingar som dras fram, inte allmänna åsikter.” (Kvale & Brinkmann, 2009).

,Forskarens roll inom fenomenologi

Att vara forskare inom fenomenologin kräver en hel del. Bland annat behöver man ställa så öppna frågor som möjligt, och försöka få en så bred bild som möjligt av intervjupersonens livsvärld. Det forskare också behöver ha kontroll på inom fenomenologin är begreppet ”medveten naivitet”. ”Medveten naivitet” innebär att jag som forskare försöker ha ett så öppet sinne som möjligt för de fenomen som dyker upp. Detta innebär alltså att forskaren inte ska konstruera färdiga analyskategorier från början utan låta intervjupersonen ge beskrivningar som är viktiga inom hans livsvärld (Kvale & Brinkmann, 2009). Det forskaren också behöver vara observant på är att forskningsintervjun är det som fenomenologin kallar för en ”mellanmänsklig situation”, (Kvale & Brinkmann, 2009).

En ”mellanmänsklig situation” innebär att forskningsintervjun är ett utbyte av kunskap mellan två människor som i sin tur påverkar varandra. Detta kan innebära att intervjusituationen kan framkalla ångest hos intervjupersonen och på så sätt framkalla försvarsreaktioner, likväl som intervjupersonen kan framkalla ångest och försvarsreaktioner hos forskaren. Det gäller emellertid trots allt att kunna hantera dynamiken mellan intervjupersonen och en själv (som forskare) och vara medveten om att kunskapen produceras i interaktionen mellan oss. Därav kan det produceras annan kunskap vid en interaktion med en annan forskare, (Kvale & Brinkmann, 2009). Likväl som intervjusituationen kan frambringa ångest och oro hos intervjupersonen, kan det bli en positiv upplevelse för intervjupersonen. Kvale och Brinkmann (2009) menar på att det inte är varje dag som en person intresserar sig för, lyssnar på, samt visar lyhördhet i en timme för en annan person. Konsekvensen kan bli att intervjupersonen i det här fallet upptäcker saker som hen inte tänkt på tidigare, och därför vill fortsätta prata med forskaren längre än vad forskaren behöver. Mot den bakgrunden kan det bli svårt för forskaren att avsluta ett samtal om en persons världsbild på ett smidigt sätt, inte minst med tanke på att det som studeras i denna studie är fritidspedagogers villkor och förutsättningar att jobba med fenomenet IKT genom kvalitativa intervjuer som metod.

Metod

Val av metod

Denna studie utgår från en kvalitativ studie med kvalitativa intervjuer som ansats. Anledningen till det är att syftet med en kvalitativ intervju är ”att upptäcka och identifiera egenskaper och beskaffenheten hos något, t.ex. den intervjuades livsvärld eller uppfattningar om något fenomen.” (Patel & Davidson, 2011 s 82). Detta är en lämplig metod att använda mot bakgrund av att tidigare forskning benämnt att inställningen till IKT mycket beror på pedagogens inställning till IKT överlag, och på så sätt den intervjuades världsbild tänker jag. Det hade kanske varit en idé att ha fokusgrupper som ett alternativ till metod för att få till ett mer dynamiskt samtal, och på så sätt minimera risken till ett fråge och svar moment. Men den metoden försvann i samråd med min handledare eftersom att det var svårt att få till en träff med 4 – 6 individer (som kunde samtidigt) som Wibeck (2010) menar är en bra storlek för en fokusgrupp.

Jämfört med fokusgrupper så kräver inte kvalitativa intervjuer att 4 – 6 individer träffas samtidigt och diskuterar ett område. Däremot så kan intervjuer bli ganska vinklade eftersom att det blir en snäv bild av ett område, (Eriksson-Zetterquist & Ahrne, 2011). Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2011) menar också på att intervjun kan vara en metod där informanten kan ha andra syften med intervjun än vad forskaren har. Denna situation upplevde jag med en av mina informanter, eftersom att hens huvudsyfte med att ställa upp på intervjun var att hitta argument till en debatt för att jobba med IKT. Dock så gav informanten mig en hel del användbara inputs och dessutom var det enkelt att få hen att ställa upp på en intervju vilket Eriksson-Zetterlund och Ahrne (2011) menar är en av intervjuns starka sidor. Detta var en av huvudanledningarna till varför jag valde att ha intervju som metod till slut. Det finns många olika slags intervjuformer, jag har dock valt att begränsa mig till det som Patel och Davidson (2011) kallar för semistrukturerade intervjuer. Semistrukturerade intervjuer går till så att ”forskaren gör en lista över specifika teman som skall beröras, men intervjupersonen har stor frihet att utforma svaren.” (Patel & Davidson, 2011 s 82).

Vad gäller utformningen av frågor så utgår de från Patel och Davidsons (2011) förberedelseguide. De menar på att steg ett är att skriva de frågor man kommer på för att täcka alla aspekter i frågeställningen. Sedan sållar man och funderar kring ifall alla frågor behövs. Nästa steg är att titta på frågornas formuleringar så att de inte går att missuppfatta, och att de fungerar på intervjupersonerna. Det sista steget är att fundera kring hur intervjun ska registreras. Där valdes att dokumentera med både filmkamera och mobiltelefon. Detta för att kunna fokusera helt på informanterna så att de kände sig bekväma, men också för att ha en reserv om något av systemen skulle sluta fungera under intervjuerna. Patel och Davidson (2011) menar nämligen att man måste träna för att kunna föra anteckningar under en intervju, och den möjligheten har tyvärr inte funnits.

Urval och avgränsningar

Urval av informanter

Urvalet av informanter gick till så att stickprovskontroller genomfördes av fritidspedagogers och IKT-pedagogers tankar om vilka villkor fritidspedagoger har för att arbeta med IKT. Anledningen till valet av just dessa två yrkeskategorier är för att belysa vad pedagogerna själva säger om villkoren kring att

arbeta med IKT på fritidshemmet. Både de som arbetar på fritidshemmet, fritidspedagogerna, men även de som inte arbetar i direkt anslutning till fritids, IKT-pedagogerna, för att höra vad de har för bild kring IKT på fritidshemmet. Dock har inte någon avgränsning gjorts vad gäller kön, ålder eller erfarenhet på informanterna. Den avgränsning som gjorts är att de fritidspedagoger som skulle delta var utbildade och vet vad IKT är.

Vad gäller IKT-pedagoger så vidgade jag det begreppet och förde in IKT-samordnade. Detta med anledning av att det var svårt att få tag på just IKT-pedagoger, vilket jag inte trodde till en början. Svaret som kom från de flesta rektorer, var att det inte fanns någon IKT-pedagog men ”X har ansvaret och arbetar på fritidshemmet”.

Urval av material och litteratur

Vad gäller urvalet av tidigare forskning har begränsningar gjorts till forskning som rör fritidshemmet. Men på grund av att fritidshemmet inte är så utforskat än inom vetenskapen, så har även forskning om hur IKT används i förskolor och i klassrumssituationer använts i denna studie. Dock har jag begränsat det ytterligare till att bara handla om IKT i skolverksamhet och inte i försäljningssammanhang etcetera. Just försäljningssammanhang har ingen relevans för yrkesprofessionen fritidspedagog eller grundlärare i fritidshem. De databaser som använts i studien för att få fram den tidigare forskningen är ERIC och Swepub med anledning av att de är inriktade på pedagogik och skolsammanhang. Slutligen vad gäller urvalet av vilka sökord som använts, har jag avgränsat sökområdet till ord som har nära anknytning till IKT.

Undersökningspersoner/Undersökningsmaterial

Vad gäller aspekterna av de undersökningspersoner jag använt så är hälften fritidspedagoger, hälften IKT-pedagoger. Anledningen till att jag ville ha med även IKT-pedagoger i studien var för att jag önskade ställa fritidspedagogernas förutsättningar i kontrast till någonting. Med andra ord visa på en mångtydighet. Dock visade det sig svårare än jag trodde att få fram IKT-pedagoger. Så av den anledningen blev de personer som tillslut deltog i studien 3 stycken pedagoger med något slags huvudansvar kring IKT med adekvat utbildning. Vad gäller relevanta aspekter kring fritidspedagogerna, deltog 4 stycken där utbildningsnivån varierade en hel del. Dock hade 3 stycken akademisk utbildning.

Det som också är intressant information om intervjupersonerna är att de alla hade familj som antingen arbetade med teknik, eller hade ett intresse och en bred kunskap om IKT. Detta avspeglade sig i intervjupersonerna, eftersom de menade på att deras familjebakgrund var en av orsakerna till varför de valt att jobba med IKT (detta kommer att analyseras mer i analysdelen). Avslutningsvis vad gäller vilka urval som gjorts i studien kommer lite kort information om informanterna.

Informant 1 är en utbildad fritidspedagog på en kommunal skola. Anledningen till att hen valde att intressera sig för IKT var att hen gjorde ett uppehåll från fritidspedagogyrket ett tag och gick kurser inom teknik, vilket resulterade i att hen började intressera sig för det här med pedagogik och didaktik.

Informant 2 är utbildad lärare för gymnasiet men arbetar nu som lärare för de yngre åldrarna och arbetar även på fritidshem. Anledningen till att hen intresserade sig för IKT är att hen gått kurser inom detta område, och därför känner ett driv att vilja dela med sig av sina erfarenheter.

Informant 3 arbetar som IKT-pedagog men har ett kommunövergripande ansvar. Anledningen till att hen intresserade sig för IKT är att den skola som hen arbetade på (då som lärare) hade kommit långt i

utvecklingen kring IKT, och hen såg en möjlighet i att man kunde förenkla så mycket i skolan genom just IKT.

Informant 4 är utbildad fritidspedagog och har ett IKT ansvar på skolan som hen jobbar på. IKT-bakgrunden för informant 4 är att hen arbetade med datorer och IT innan hen skolade om sig och kom in i skolans värld. Där såg hen att skolan låg efter i IKT-utvecklingen och ville därför arbeta med det.

Informant 5 arbetar som fritidspedagog på en kommunal skola i Stockholms län och intresset för IKT började hos hen då många i hens bekantskapskrets jobbade med IKT och IT och därför blev informant 5 själv intresserad av att arbeta med IKT.

Informant 6 arbetar på en friskola och håller på att studera till lärare. Hens huvudsakliga uppgift för tillfället är att vara IKT-pedagog på skolan och hens kollegor pratade med informant 6 om ifall hen kunde lösa vanliga problem som uppkom i samband med IKT. Detta ledde till att informant 6 började intressera sig för IKT.

Informant 7 som blev den sista informanten är också fritidspedagog men hoppade av dagen innan intervjun på grund utav att hen blev sjuk och av denna anledning är hen inte med i resultatdelen.

Genomförande

För att få tillgång till dessa sju informanter började jag med att mejla 10 skolor i Stockholms innerstad för att se ifall de var intresserade. Men efter att ha fått tveksamma svar från två skolor bestämde jag mig istället för att gå tillväga på två andra sätt.

Det första tillvägagångssättet, var att gå ut på det sociala nätverket Facebook för att se om det fanns några grupper där som var speciellt inriktade på att jobba med IKT på fritidshem. De grupper som uppkom var bland annat ”IKT på fritids” och ”Utveckla IKT på fritids”. Då dessa grupper accepterat mitt medlemskap lades en förkortad version av informationsbrevet ut (se bilaga 2). Svar kom från tre personer som kunde tänka sig att delta i den från början tänkta fokusgruppen. Men tilläggas kan att dagen innan fokusgruppen skulle äga rum så blev en av deltagarna förkyld och tappade rösten. Så i samråd med min handledare fick jag ta till plan B vilket var en halvtimme till 45 minuters intervju. Då informerades de två informanterna som var kvar via mejl och fick en förfrågan de om de istället kunde ställa upp på en intervju istället, vilket de båda accepterade.

Det andra tillvägagångssättet som använts i denna studie, är att ringa runt till rektorer på skolor inom Stockholms län, för att (efter att ha presenterat mig själv och studiens syfte) fråga om de hade någon fritidspedagog eller IKT-pedagog på skolan som skulle kunna tänka sig att ställa upp på en intervju rörande IKT. Svaren blev blandade men jag fick i alla fall tag på sju informanter som kunde tänka sig att ställa upp på en intervju till slut. Den sjunde hoppade dock av på grund utav sjukdom. Då intervjun skulle äga rum lades först fokus på att de skulle förstå vad syftet med studien var, och att de läst igenom informationsbrevet som skickades ut till dem i förväg. Innan intervjun startade fick de läsa informationsbrevet en gång till och skriva under att de godkände att delta i studien, samt tillfrågade om ifall de godkände att intervjun dokumenterades genom en inspelning. Alla sex godkände att intervjun spelades in med både telefonen och med en videokamera. Anledningen till valet att spela in på telefonen och via videokamera var för att ha en reserv ifall något av systemen skulle stängas av alternativt sluta fungera mitt under intervjun.

Då intervjun startade så berättade jag när jag började spela in och började med en enkel fråga som löd ”Vad tänker du på då du hör ordet IKT?” Anledningen till det var att lätta upp stämningen och få

informanten att börja prata. Sedan beroende på hur intervjun fortgick så la jag in olika antal frågor kring IKT för att informanten skulle känna sig fri att prata utan min styrning. Varje intervju pågick i ungefär en halvtimme upp till 45 minuter med en informant åtgången. Dock blev det ett undantag då jag genomförde en gruppintervju med informant ett och informant sex eftersom de från början hade tänkt vara med i en fokusgrupp som blev inställd. Gruppintervjun skedde via Skype medan tre stycken intervjuer skedde på informanternas arbetsplatser i ett konferensrum. Den sista intervjun genomfördes hemma hos mig med anledning av att den informanten enbart kunde efter arbetstid. Då jag kände mig nöjd med mängden information så avrundades intervjun genom att tacka informanterna och tala om när jag slutade att spela in. Efter vi var klara så frågade jag hur informanten kände sig och frågade om hen hade några övriga frågor innan vi skiljdes åt.

Databearbetning och analysmetod

Efter att ha genomfört sex intervjuer så påbörjades transkriberingsprocessen. Detta innebar att jag lyssnade igenom inspelningarna och skrev ner ordagrant vad informanterna sa. Detta kallar Kvale och Brinkmann (2009) för en innehållsanalys. En innehållsanalys innebär att ”Kodningen av en texts mening i kategorier gör det möjligt att kvantifiera hur ofta specifika teman tas upp i texten, och denna frekvens kan sedan jämföras och korreleras med andra mått. När kodningen tar sig uttryck i *kategorisering* reduceras meningen i långa intervjuuttalanden till några få enkla kategorier.” (Kvale & Brinkmann, 2009 s 219). Alltså att man kodar sitt material för att senare kunna identifiera ett uttalande och hitta ett eller flera nyckelord i intervjuerna. Kvale och Brinkmann (2009) menar alltså att en kodning kan göras på olika sätt. Men mot bakgrund av att fenomenologi istället utgår från intervjupersonens livsvärld, så kan forskaren inte konstruera dessa koder innan eftersom koderna skapas hos intervjupersonen vid det specifika intervjutillfället. Av denna anledning kommer det som Kvale och Brinkmann (2009) kallar för meningskoncentrering också användas.

Meningskoncentrering går till på följande sätt. Steg 1 innebär att man läser igenom hela intervjun för att bilda sig en överblick kring helheten, (Kvale & Brinkmann, 2009). Detta gjordes i form utav att intervjun transkriberades ordagrant. Dock byttes namn och platser ut för att beakta konfidentialitetskravet som innebär att det inte ska gå att identifiera vilka informanterna är, (Vetenskapsrådet, 2002). Steg 2 innebär att ”de naturliga meningsenheterna i texten som de uttrycks av intervjupersonen ska fastställas.” (Kvale & Brinkmann, 2009 s 221). I detta fall innebar det att hitta centrala teman som uppkom utifrån informanternas livsvärldar. Steg 3 innebär att försöka hitta gemensamma nämnare (meningsenheterna) i de livsvärldar som uppkommit och försöka förenkla dem utifrån informanternas synvinkel, (Kvale & Brinkmann, 2009). Detta gjordes i form utav att se ifall informanterna var mångtydiga eller inte. I nästa steg (steg 4) ska forskaren ”ställa frågor till meningsenheterna utifrån undersökningens specifika syfte.” (Kvale & Brinkmann, 2009 ss 221-222). Detta gjordes genom att i intervjuguiden (se bilaga 3) konstruera frågor utifrån fenomenet IKT med en uppvärmningsfråga. Dock följdes inte intervjuguiden till 100 % utan informanterna fick styra samtalet och ta upp det som de tyckte var viktigt att belysa då de pratade IKT. Kvale och Brinkmann (2009) menar avslutningsvis att ”I det femte steget knyts hela intervjuns centrala, icke överflödiga teman samman i en deskriptiv utsaga.” (Kvale & Brinkmann, 2009 s 222). Sammanfattningsvis kommer alltså analysen i denna studie att baseras på informanternas livsvärldar genom att hitta gemensamma koder som bildar centrala teman vilket i slutändan ska leda till en deskriptiv utsaga.

Forskningsetiska överväganden

I enlighet med god forskningsed har vetenskapsrådets (2002) forskningsetiska principer följts och kommer här nedan att redovisas.

Det första kravet är informationskravet och innebär att ”Forskaren skall informera uppgiftslämnare och undersökningsdeltagare om deras uppgift i projektet och vilka villkor som gäller för deras deltagande. De skall därvid upplysas om att deltagandet är frivilligt och om att de har rätt att avbryta sin medverkan. Informationen skall omfatta alla de inslag i den aktuella undersökningen som rimligen kan tänkas påverka deras villighet att delta.” (Vetenskapsrådet, 2002 s 7). Med anledning av att detta krav innebär att ge så mycket information som möjligt till deltagaren arbetade jag med detta krav på följande sätt. För det första så vid varje mejl som skickades och varje telefonsamtal (till skolor i Stockholms län) så presenterade jag mig med namn, och att jag var en student på Stockholms universitet där jag studerade grundlära­rprogrammet med inriktning mot arbete i fritidshem och gjorde nu min sista termin. Sedan berättade jag syftet och frågade om rektorn på skolan hade någon fritids­pedagog eller IKT-pedagog som kunde tänka sig att ställa upp på en intervju. Om svaret blev ja så ringde jag upp den personen och sa samma sak igen och om hen nappade så skickade jag även mitt informationsbrev (se bilaga 1). Så mot denna bakgrund anser jag att jag följt informationskravet. Nästa krav är samtyckeskravet.

Samtyckeskravet innebär att ”Forskaren skall inhämta uppgiftslämnarens och undersökningsdeltagares samtycke. I vissa fall bör samtycke dessutom inhämtas från förälder/vårdnadshavare (t.ex. om de undersökta är under 15 år och undersökningen är av etiskt känslig karaktär).” (Vetenskapsrådet, 2002 s 9). Vad gäller detta krav så var alla mina informanter myndiga och dessutom anser jag att jag följt detta krav. Inte minst mot bakgrund av att alla mina informanter i slutet på informationsbrevet (se bilaga 1) fick skriva under att de deltog i min intervju. Men även att väl på plats godkänna en gång till (muntligt) att jag spelade in samtalet med både ljud och bild. Samt att jag där och då poängterade att de när som helst kunde avbryta sin medverkan (vilket ingen gjorde). Det tredje kravet inom god forskningsed är konfidentialitetskravet.

Konfidentialitetskravet innebär att ”Uppgifter om alla i en undersökning ingående personer skall ges största möjliga konfidentialitet och personuppgifterna skall förvaras på ett sådant sätt att obehöriga inte kan ta del av dem.” (Vetenskapsrådet, 2002 s 12). Jag har arbetat med konfidentialitetskravet på så sätt att vid transkriberingen av varje intervju tog bort namnen på mina informanter och döpte om de till informant 1, 2 och så vidare. Men jag tog även bort sådan information som till exempel vilken kommun de arbetade i, hur länge de arbetat och vilken skola de arbetade på. Helt enkelt gjort alla platser och namn oidentifierbara genom att antingen byta namn eller sätta bokstaven X eller Y framför. Då min uppsats har blivit godkänd så kommer jag att förstöra allt material som gör att man kan identifiera vilka mina informanter är. Av denna anledning anser jag att jag också följt konfidentialitetskravet. Det sista kravet som Vetenskapsrådet (2002) rekommenderar att man följer är nyttjandekravet.

Nyttjandekravet innebär att ”Uppgifter om enskilda, insamlade för forskningsändamål, får inte användas eller utlånas för kommersiellt bruk eller andra icke-vetenskapliga syften.” (Vetenskapsrådet, 2002 s 14). Anledningen till att jag anser att jag iakttagit detta krav är på grund av att jag (som jag skrev ovan) kommer att förstöra allt material som innehåller information om mina informanter och som mina informanter delgett mig i förtroende.

Till sist kring forskningsetiska överväganden så har god forskningsed följts mot bakgrund av att varje krav från Vetenskapsrådet (2002) funnits i åtanke under varje intervju, samt delgett mina informanter denna information. Samt att jag jämnat ut maktförhållandet som kan uppstå genom forskningssituationer eftersom jag följt varje krav noga. Tilläggas kan att maktförhållandet inte kan jämnas ut helt eftersom att jag som forskare är ledare över situationen. Inte minst med tanke på att jag vet vilka frågor som kommer ställas och vad jag vill få ut av intervjun.

Studiens kvalitet

Kvalitativa intervjuer passat bra ihop med mitt teoretiska perspektiv fenomenologi. Som ett exempel på detta ger kvalitativa intervjuer intervjupersonen en chans att prata om fenomenet med egna ord (Patel & Davidson, 2011), och fenomenologi utgår mycket från intervjupersonens livsvärld (vilket ska beskrivas med egna ord så detaljrikt som möjligt). En av anledningarna till detta kan vara att intervjuerna påbörjats med en öppningsfråga, och sen fick informanten föra samtalet och bestämma i vilken ordning frågorna skulle komma. Vilket semistrukturerade intervjuer innebär, (Patel & Davidson, 2011). Så studiens stora förtjänst är å ena sidan att intervjupersonerna fått stor frihet i att belysa olika aspekter av forskningsområdet utan yttre påverkan. Å andra sidan är studiens stora svaghet att en ordentlig bakgrundskoll kring vilken metod som varit mest lämpad för att få svar på frågeställningarna inte gjorts. Detta med anledning av att jag endast haft 10 veckor på mig att genomföra allt från planering och intervjuer till att sammanställa allt i en rapport. Detta innebär att de fritidspedagoger som valt att delta i denna studie inte alltid spenderade mest tid på just fritidshemmet eller fritidsklubben under deras arbetsdag. Vilket resulterade i att de arbetade runt 70% av sin arbetstid på fritidshemmet och resten av tiden med andra ärenden som inte direkt hade koppling till fritidshemmet. Av denna anledning är denna studies validitet inte 100 %. Vad hade till exempel hänt om denna studie fått mer tid från början?

Förmodligen hade de fritidspedagoger och personer med IKT som en del av sina arbetsuppgifter valts ut mer noggrann så att de med säkerhet hade arbetat mestadels på fritids under sin arbetsdag. Sedan hade en pilotstudie genomförts för att se vad de testpersonerna hade svarat och utifrån det eventuellt revidera frågorna för att på så sätt öka validiteten i studien. Dock anser jag att det resultat som har kommit fram ändå går att koppla till fritidshemmet eftersom att jag som är författare till denna uppsats haft ett fritidspedagogiskt tankesätt i bakhuvudet, men även att intervjupersonerna i studien utgått i många av sina exempel från just fritidshemmet och inte skolan. Fritidspedagogerna har dessutom haft en utbildning som motsvarar dagens fritidspedagogutbildning (grundlärare med inriktning mot arbete i fritidshem). Så validiteten i denna uppsats är hög eftersom att syftet var att just undersöka vilka villkor fritidspedagoger har för att arbeta med IKT på fritidshemmet, vilket denna studie belyst.

Avslutningsvis kring studiens kvalitet riktar sig denna studie främst till skolors ledningsgrupper, eftersom att detta är en studie om fritidspedagogers förutsättningar för att arbeta med IKT, och kan då belysa olika aspekter som kan vara bra att ha i åtanke vad gäller fritidshemmet och IKT. Men den riktar sig även till yrkesverksamma fritidspedagoger som antingen vill börja eller vill arbeta mer med IKT. Jag anser att denna uppsats är någon slags grundmall kring vilka förutsättningar IKT kräver för att bli en framgång och inte enbart belastning på fritidshemmet.

Resultat och analys

Introduktion resultat

I detta avsnitt har jag hittat tre livsvärldar baserat på vad informanterna sagt och tänkt kring fenomenet IKT. Här redovisas också vad varje livsvärld innebär i sig. Det som inte står i detta kapitel är själva analysen, utan det kommer i delen ”Analys av resultatet sidan 19”. Informanternas första livsvärld heter motivation.

Livsvärld 1 Motivation

Den första livsvärlden som konstruerades var livsvärlden motivation. Anledningen till varför motivation var viktig i informanternas livsvärld var för att de kände sig drivna och engagerade i fenomenet IKT. Alltså hade ett intresse för IKT. Informant 6 menar att på en skola, oavsett om den är kommunal eller friskolestyrd, så finns å ena sidan pedagoger som är jätteintresserade av informations- och kommunikationsteknik, å andra sidan pedagoger som ”får ångest när dom till exempel ska sätta sig och logga in någonstans för de kommer aldrig ihåg sitt lösenord” (informant 6, 2016). På så sätt prioriteras andra saker som till exempel att pyssla snarare än IKT. Detta beror på att pedagoger som får ångest tycker det är roligt med pyssel och därav prioriterar det framför IKT menar informant 5. Tilläggas kan att de informanter som valde att delta i denna undersökning alla hade en positiv inställning till att arbeta med IKT. I detta sammanhang menade informant 2 att en ytterligare anledning till att hen var motiverad av att arbeta med IKT berodde på att IKT är grunden i allt hen gör. Till exempel i skådespeleri där informant 2 såg hur ljus och ljud samarbetade för att få fram en känsla på scenen. Med andra ord såg hen fördelar med IKT i detta sammanhang. Förutom att IKT var grunden i allt hen gjorde så menade informant 2 att kollegialt lärande var avgörande i fråga om ifall personal var motiverade av att jobba med IKT.

Detta höll mina andra informanter med om. Just att kollegialt lärande var avgörande för ifall pedagoger var motiverade av att jobba med IKT. En faktor som spelade in här var att informanterna upplevde att deras kollegor pratade IKT då de hade problem med IKT och inte som informant 6 uttryckte sig när de vill komma och lära sig. Informant 3 menar att ledningen har en avgörande roll här genom att skicka personal på utbildning för att på så sätt öka det kollegiala lärandet. Vad gäller kollegiala lärandet så menar informant 6 att det finns olika nivåer av lärande (alla behöver ta ett nästa steg) och informant 3 vidareutvecklar detta till att mena på att styrningen och motivationen måste komma genom en trappa. ” Om man säger att kommunledningen och politiker är längst ner och sen så flyttar dom upp ett trappsteg och säger så här att huvudmännen får, måste ta det här ansvaret. Då måste huvudmännen säga åt rektorerna i sin tur att ni måste utveckla er själva. Ni måste kompetensutveckla er själva för att kunna kompetensutveckla er personal. Okej då är det nästa trappa och så kommer pedagogerna och säger att vi vill, pedagogerna måste vara skitduktiga. Då måste dom få stöd från rektorn liksom att kunna utvecklas och sen kommer eleverna som är viktigast av allt högst upp.” (informant 3, 2016).

Informant 2 menar att många pedagoger är positivt inställda till IKT men har svårt att ta egna initiativ och börja arbeta med IKT. Många ser IKT som en belastning vilket man inte får göra fortsätter informant 2. Informant 2 vidareutvecklar detta och menar på att utbildning kan vara ett sätt att motivera pedagogerna att börja arbeta med IKT. Alltså ha ett tydligt syfte med användningen av

informations- och kommunikationsteknik. Om man har ett tydligt syfte med sitt arbete kring IKT så kan man även motivera föräldrar som är negativt inställda till IKT. Ett exempel på ett tydligt syfte är till exempel ”Att om killarna vill spela bandy. Amen ta med en Ipad och gör en film. Skjut och fånga det i slowmotion och uppdatera det på skolans blogg, alltså att IKT kan följa med även i uteleken” (informant 6, 2016). Det informant 6 menar här är att man måste synliggöra vad fritids gör med IKT för föräldrarna, för att de i sin tur motiverar pedagoger att arbeta med IKT samt vilja vidareutveckla sin kompetens inom IKT och på så sätt skapa en meningsfull fritid för barnen. Med andra ord tänka ”Vad har vi behov av i den här verksamheten och fokusera mer på vision och kreativa lösningar där digitala verktyg skulle kunna vara ett sätt. Det är ett alternativ till en lösning inte att nu ska vi börja jobba med IKT.” (informant 2, 2016). Med andra ord innebär livsvärlden motivation att vara lyhörd för varandras åsikter och ha en tydlig kommunikation som informant 2 påpekar. Så svaret på forskningsfrågan ”Vill fritidspedagoger arbeta med IKT?” är utifrån de informanter jag träffat - ja. De menade (precis som den tidigare forskningen) att om en pedagog vill arbeta med IKT så arbetar pedagogen med IKT på följande sätt. Först och främst genom att synliggöra vad fritids gör genom IKT. Sedan arbeta mycket med kollegialt lärande och motivera sina kollegor att till sist ha samma personliga driv som hen själv har. Dock är inte bara motivation avgörande för att fritidspedagoger ska arbeta med IKT. De behövs också andra villkor än enbart motivation.

Livsvärld 2 Förutsättningar

Det första som kom upp vad gäller fritidspedagogers behov kring IKT var vilka olika förutsättningar som krävs för att IKT ska bli pedagogiskt. Med andra ord så uppstod livsvärlden ”förutsättningar”. En av förutsättningarna som informanterna nämnde var att tiden är avgörande. De informanterna menade med detta är när allt kommer omkring att fritidspedagoger måste få tid att planera IKT-aktiviteter. Dock uppstår dilemmat att den tiden inte existerar eftersom att fritidspedagoger är med barngruppen hela dagen menar informanterna. Fritidspedagoger måste av den anledningen hela tiden välja bort IKT till förmån för något annat som till exempel pyssel. I detta sammanhang menar informant 3 att fritids kan vara en plattform där IKT kan användas och stimulera elever att arbeta med IKT. Alltså öka förutsättningarna för IKT och på så sätt motivera klassläraren att tänka mer kring IKT (informant 3, 2016). Informant 3 gav som exempel att ett barn kan komma till skolan och visa vad hen har gjort på fritids med IKT och på så sätt motivera klassläraren att arbeta med IKT. Dock brister detta tankesätt eftersom det återigen krävs att fritids får tid att planera menar informant 3. Vilket fritids inte får. Ett sätt att planera är genom planeringsmöten.

Härav följer genast ett ytterligare dilemma som informant 1 och informant 2 tar upp, nämligen att fritidsmöten ofta ser ut på följande sätt. ”Vi har ett möte på en timme och där går vi igenom hur loven ska se ut och lite vad veckomötet har sagt i skolan.” (informant 1, 2016). Alternativt som informant 2 tog upp ” Vi har väl ungefär 40 minuter, 45 minuter egen planering i veckan för planering av hela fritidshemmets verksamhet och sen har vi en timme drygt gemensam med dom andra avdelningarna. och sen har vi kvällsmöten som är på 2 timmar en gång i månaden ungefär. Då vi sitter och går igenom och så. Jag skulle inte säga att vi avsätter så enormt mycket tid just åt IKT.” (informant 2, 2016). Det informant 1 syftar på är att fritidsmöten ofta hamnar i fällan att prata rutiner snarare än utveckling. Vilket informant 2 var tydlig med att pedagoger ska försöka undvika för fritids har redan så lite tid. ”Det där får ju liksom inte ta upp vår tid vi måste prata utveckling” (informant 2, 2016). Alltså återigen tänka på ” Vad har vi behov av i den här verksamheten och fokusera mer på vision och kreativa lösningar där digitala verktyg skulle kunna vara ett sätt.” (informant 2, 2016). Ett exempel

som informant 2 berättade om var att kanske presentera ett digitalt verktyg och hur man använder det under ett planeringsmöte. Dock krävs det återigen tid att planera ett sådant möte, vilket kan göras om ledningsgruppen på skolor planerar och gör så att även fritidspedagoger får den planeringstid som krävs. Informant 4 påpekar att fritids hela tiden får kämpa för mer planeringstid. För om man ska ha en verksamhet som är bra så vill informant 4 ha mer planeringstid och inte behöva prioritera mellan IKT och annat som informant 2 sa. Detta instämmer informant 6 i och menar på ” att den största utmaningen det är ju lärare har mötestid och fritidspedagogerna jobbar ofta som resurser på dagtid, och så fort skolan är slut pang då ska de ut på fritids. Och då finns det inget om nån säger såhär men du måste göra det här. Men då måste de få tid det är jättesvårt framförallt på fritids när de hela tiden har en barngrupp” (informant 6, 2016). Med andra ord handlar tiden och prioriteringar om förutsättningar, och på så sätt blir det en livsvärld som är viktig hos informanterna.

Just förutsättningar och prioriteringar är något som informanterna nämnde ofta. Det första som kom upp vad gäller prioriteringar, var att på de skolor som informanterna arbetar på finns det alldeles för lite enheter och de som finns är oftast gamla. I detta läge menar informant 3 och informant 1 att ledningen har en roll i att styra resurser till fritids. ”Sen lite uppåt där så hade den kommunen jag jobbade i det är då alltså då kommun X. De hade en vision som handlade om att tekniken skulle vara lättillgänglig, men då vet jag att då handlade det om att de fick mycket bidragspengar för detta också. Personalen blev utbildad och det var ett helt annat läge då. Men sen tog ju givetvis de pengarna slut” (informant 1, 2016). Informant 1 vidareutvecklade sin tanke i det här kring prioriteringar och menade på att då de väl satsas resurser på IKT så satsas allt på en dag. ”Det är inte så många som hinner bli informerade om det heller, rätt som det är så står nån där och har ett gäng datorer utan att man har fått information om det innan heller. Det bara händer då det händer det är min upplevelse utav det hela.” (informant 1, 2016). Detta menar informant 1 beror på att styrningen och direktiven från hens skolledning är att saker inte får kosta någonting och inte ta tid i anspråk.

Ytterligare vad gäller prioriteringar och tid så menade flera av informanterna att IKT ständigt utvecklas och att det gäller för skolledningen att vara ”sektiv” (informant 2, 2016) i sitt urval kring vilken teknik som ska användas. Informant 3 menar att ett vanligt problem som återkommer vad gäller förutsättningar är att en skola får pengar som de sedan köper ipads för utan att ha ett syfte. Det ska bara finnas på skolan och lärarna ”ska försöka lösa det här med apple ids till alla eller vilka appar ska det finnas och så här och hur ska vi göra det?” (informant 3, 2016). Informant 3 var dock positiv och menade också på att ”Det tar lång tid att få det bra, men det går att göra mycket saker som rektor. Så de handlar mycket om vem som leder arbetet till exempel.” (informant 3, 2016).

Informant 4 menade på att vad gäller prioriteringar så förväntar sig lärare och fritidspedagoger hjälp om de uppstår ett problem med IKT. Men å andra sidan så sätter de sig in i läroböcker och lär sig det pedagogiska hjälpmedlet utantill. Informant 4 tror att det i grund och botten beror på vad lärare prioriterar att lära sig som är avgörande för fritidspedagogers förutsättningar kring att arbeta med IKT. Informant 3 anser att en av anledningarna till varför fritidshemmet inte prioriteras är på grund av att fritidspedagoger inte arbetar med bedömningar på samma sätt som i skolan. Fritidshemmet arbetar mycket med formativ bedömning vilket innebär att man inte håller på med bedömning i form av betyg (informant 3, 2016). Det fritidshemmet gör istället menar informant 2 är att fokusera på det sociala samspelet. Just i och med att fritids fokuserar mycket på formativ bedömning och det sociala samspelet så påstår informant 3 att ledningen på skolor inte kan se något resultat vad gäller fritids och av den anledningen blir en barnförvaring i 2 timmar på eftermiddagen som skolledningen inte behöver satsa på. Informant 3 menar dock att formativ bedömning kan vara ett sätt att öka fritidspedagogers förutsättningar för att arbeta med IKT, inte minst genom att arbeta med snabb återkoppling. Informant

6 menar dessutom att en av anledningarna till varför fritidspedagogers förutsättningar ser ut som den gör är mot bakgrund av att Skolverket inte har några tydliga riktlinjer kring fritidshemmet.

Så sammanfattningsvis kring livsvärlden förutsättningar, är att om skolledningen ser ett tydligt syfte med IKT så får fritidspedagoger de förutsättningar som krävs för att arbeta med IKT. Dock återstår mycket arbete enligt mina informanter. Bland annat så har skolor för lite enheter, som dessutom är gamla. Fritidspedagoger har dessutom i kontrast till övriga yrkeskategorier inom skolan för lite planeringstid. Något de däremot har enligt dom själva är kunskaper kring IKT.

Livsvärld 3 Kunskap

Informanterna anser att de har kunskaper inom IKT och på så sätt konstruerar de livsvärlden kunskap. Detta med anledning av att kunskaper visade sig vara en av faktorerna kring vad fritidspedagoger behöver ha för att kunna arbeta med IKT. Något som däremot framkom var att då informanterna pratade om kunskap så uppkom två läger.

I det första lägret menade några av informanterna att de fått sina kunskaper genom att någon i deras närhet kunde och jobbade mycket kring IKT. Informant 5 förklarade att hen var motsträvig i början till IKT men tack vare att hen var ”omsluten av teknik och teknikintresserade personer” (informant 5, 2016) så väcktes intresse för att lära sig mer kring IKT. Informant 2 berättade att hen också var omsluten av personer som arbetade med IKT. Men även att hen skaffat sig kunskaper genom att gå småkurser som ledde till att hen lättare förstod nya program och applikationer som kom ut. Det som informant 2 nämnde, just att hen gått småkurser inom IKT är grunden i det andra lägret. I detta läger ingår de informanter som gått kurser inom IKT och på så sätt skaffat sig kunskaper kring IKT. Här ingår informant 2 men även informant 1 bland annat. Informant 1 berättade att de kunskaper hen besatt berodde på att hen gått kurser inom teknik. Informant 4 berättade också att de kunskaper som hen fått berodde på att informant 4 jobbat med IKT på heltid innan hen började arbeta i skolan.

En ytterligare faktor vad gäller vilka kunskaper man besitter anser informanterna beror på vilken generation man tillhör. Till exempel informant 2 som sa; ”Åh ja jag är uppväxt liksom precis i gränslandet. Jag minns när jag fick min första mobiltelefon, och jag minns vår första dator hemma och det var precis dom första modellerna sådär. Och jag tillhör ju inte den generationen som har suttit med knappar sen jag var liten.” (informant 2, 2016). Informant 2 vidareutvecklar sina tankar och menar att generationsfrågan för det första kopplas till att de äldre (50 + enligt informant 5) inte har fått chansen att gå en utbildning kring fenomenet IKT och därför hamnar de efter. Informant 3 säger också med anledning av generationsfrågan att till skillnad från idag så fick den äldre generationen inte en dator direkt då de började ett nytt arbete, vilket enligt hans utsago är vanligt förekommande idag. Informant 4 instämde i detta påstående och menar dessutom på att till exempel ipaden och tekniken kom in till den äldre generationen i vuxen ålder vilket lett till att de inte har varit lätt för många äldre. Jämfört med den yngre generationen som har ”hållit på och trycka på en padda sen dom var nästan födda, många av dom.” (informant 4, 2016). För det andra så är det vanligt förekommande kring generationsfrågan att skolan inte hänger med i utvecklingen. ”Skolan måste ju spegla samhället, och vi ser hur delar av världen använder teknik på ett sätt, så måste ju också skolan vara med i den utvecklingen” (informant 4, 2016). Det informant 4 menar är att det kan finnas en motsträvighet i att arbeta med IKT, men hen menar också på att styrdokumentet säger att man ska arbeta med IKT. Informant 4 avslutar detta resonemang med att belysa att det är viktigt med det kollegiala lärandet och att man stöttar varandra kring just kunskaper om IKT. Mot denna bakgrund kommer begreppet kollegialt lärande in här också.

Kollegialt lärande i denna kategori innebär dock enligt informant 3 att de som kan IKT kan utbilda de som inte kan IKT. Informant 2 tror att detta beror på att kunskapen kring vad IKT faktiskt står för blandas ihop med IT och att många missar Ket (som står för kunskap). Detta får som resultat att många förknippar IKT med data men i själva verket är det väldigt brett enligt informant 2. Informant 1 menar att i samband med kollegialt lärande så är utbildning, alltså skaffa sig kunskap det viktigaste vad gäller vad fritidspedagoger behöver för att kunna arbeta med IKT. Problemet med IKT och kunskap är alltså att fritidspedagoger får enheterna innan de ens fått utbildning om hur man kan arbeta med den aktuella enheten som informant 1 menade.

Avslutningsvis kring livsvärld 3 kunskap så sa informant 4 att ”Ja jag försöker ju stötta. Det kan vara att pedagoger som har en idé på hur de skulle vilja arbeta med ett projekt. Då kan jag komma in och stötta dom, bolla idéer och säga såhär skulle man kunna göra.” (informant 4, 2016). Vilket jag tycker visar på att kollegialt lärande och kunskap passar bra ihop. Så svaret på min forskningsfråga ”Vad behöver fritidspedagoger för att kunna arbeta med IKT?” är förutom rätt förutsättningar även kunskaper kring IKT och vad IKT faktiskt står för. Och detta utan att själva vara drivande. Att inte behöva söka sig kunskap på egen hand.

Analys av resultatet

Informanterna har alltså konstruerat tre livsvärldar som de ansåg vara viktigt i arbetet kring IKT. I detta avsnitt kommer resultatet analyseras med hjälp av analysmetoden meningskoncentrering.

Meningskoncentrering innebär att ”man drar samman intervjupersonens yttranden till kortare formuleringar. Långa uttalanden pressas samman i kortare där huvudinnebörden av det som sagts formuleras om i några få ord.” (Kvale & Brinkmann, 2009 s 221). samt en innehållsanalys. Det som kom fram genom meningskoncentreringens fem steg var att livsvärld 1 motivation visade sig ha en anknytning till forskningsfrågan ”Vill fritidspedagoger arbeta med IKT?” Anledningen till det var att ifall fritidspedagoger tycker det är roligt att jobba med IKT så gör de det och tvärtom, (Ghavifekr, m.fl., (2014) och mina informanter var alla intresserade kring att jobba med IKT. Men om vi ska analysera denna fråga och kopplingen till livsvärlden motivation mer på djupet så blir det lite mera komplicerat. Som Alexanderson och Davidsson (2015) syftade på i sin forskning så beror olika inställningar till IKT på att lärare och elever använder IKT på olika sätt. På precis samma sätt resonerar fritidspedagogerna som intervjuats i denna studie. En faktor som visade sig vara avgörande är den att skolans olika yrkeskategorier (rektor, fritidspedagoger, elever etcetera) har olika inställning till IKT. Ett exempel på detta var det som informant 6 sa i resultatet. Nämligen att det finns olika nivåer av lärande vilket informant 3 hakade på och menade att motivationen måste komma genom en trappa. På precis samma sätt menar Eklund (2015) att det finns olika stadier kring datorspelning och att IKT inte inkräktar på barns liv. Dock finns den mentaliteten kvar (Kennewell & Morgan, 2006) både hos fritidspedagoger och föräldrar. Livsvärlden motivation fokuserar alltså i detta sammanhang på vad som gör att fritidspedagogerna i studien arbetar, alternativt inte arbetar med IKT. Dock uppstår en mångtydighet här.

Å ena sidan vill pedagoger arbeta med IKT å andra sidan vill de inte arbeta med det. En anledning till att pedagoger inte vill arbeta med IKT är på grund av att föräldrar är svåra att övertala som informant 2 påpekade. Informant 2 tog upp exemplet på att föräldrar vill ha ett tydligt syfte med varför pedagogen ska använda IKT på fritids. Livsvärlden motivation innehar alltså konflikter mellan vad pedagoger vill arbeta med och ett tydligt syfte med aktiviteten. Denna konflikt pågår samtidigt som andra yrkeskategorier (rektor, elev m.fl.) har idéer på vad de vill arbeta med. Livsvärlden motivation

har alltså olika syften beroende på vilken yrkeskategori man talar om. Ett exempel på att förhindra denna konflikt kan vara genom att använda TPAK modellen. TPAK modellen kan vara ett sätt att visa för föräldrar att IKT kan vara ett sätt att lära ut komplexa saker. Så att eleven som Punya, m.fl., (2009) menade får en ökad förståelse kring det ämne hen studerar och på så sätt finner motivation i sin livsvärld, vilket i slutändan leder till att även föräldrar förstår syftet med IKT på fritids. Alltså har motivation och vad fritidspedagoger vill arbeta med stark anknytning till varandra. Ett annat alternativ kan vara det som Hedlund och Malmsten (2015) kallade för ett organiserat, men informellt, möte. De menade att det är viktigt att alla i ett arbetslag vet hur IKT på den aktuella skolan ska användas. Vilket jag är beredd att hålla med om. För om alla olika yrkeskategorier har samma mål och syfte vad gäller fenomenet IKT blir det lättare att applicera det på verksamheten tror jag. Men mina informanter menade också på att det är viktigt mot bakgrund av att de kopplade begreppet kollegialt lärande till livsvärlden motivation. Detta tyder alltså på att fenomenet IKT har en mångtydighet i sig.

Avslutningsvis så blir själva deskriptiva utsagan kring livsvärlden motivation att på ett faktablad verifierade informanterna den tidigare forskningen. Om fritidspedagoger styr sitt fokus genom motivation så arbetar hen med IKT, vilket Ghavifekr, m.fl., (2014) belyste i deras forskning. Men å andra sidan om man ska gå in på meningsplanet så visade det sig att det finns olika nivåer kring motivation vilket skapar en konflikt sinsemellan. Ett ytterligare sätt till att minimera konflikter ihop med IKT är att skapa rätt förutsättningar för att fritidspedagoger ska kunna arbeta med IKT. Informanternas livsvärld förutsättningar visade sig med andra ord ha stor betydelse för ifall pedagogerna skulle arbeta med IKT.

Denna livsvärld går att koppla till forskningsfrågan ”Vad behöver fritidspedagoger för att kunna arbeta med IKT?”. Inte minst med anledning av det som Alexanderson och Davidson (2015) påpekade att lärare använder sig av IKT vad gäller administrativa uppgifter och inte som ett pedagogiskt verktyg. Just administrativa uppgifter var det som låg i fokus under denna livsvärld. Informanterna berättade i intervjuerna att de får alldeles för lite planeringstid, och den planeringstid som finns går åt till att prata rutiner snarare än utveckling som informant 6 talade om. Just med tanke på förutsättningar så verkar det finnas olika prioriteringar i de olika yrkeskategoriernas livsvärld. På så sätt uppstår även konflikter i denna livsvärld. En konflikt är att de olika yrkeskategorierna (även här rektor, elev, lärare och så vidare) har olika förutsättningar för att arbeta med IKT. Ett tydligt exempel är de olika prioriteringar som finns vad gäller fenomenet IKT. Till exempel i kommun X vision som informant 1 tog upp. Informant 1 menade på att hen själv var driven att förverkliga kommunens vision på skolan hen arbetar på. Detta står i kontrast till skolledningens livsvärld, där ekonomi ansågs vara mer prioriterat mot bakgrund av att IKT inte fick kosta någonting, eller ta någonting annat som till exempel tid i anspråk. Ledningens livsvärld står alltså i konflikt till bland annat informant 1:s livsvärld där IKT och motivation ansågs vara viktigare än ekonomi. Detta beror på att IKT å ena sidan framkallar en positiv upplevelse i informant 1:s livsvärld, medans å andra sidan ledningen på informant 1:s skola associerar IKT med en ekonomisk börda som bara tar en massa tid. Således blir IKT en negativ upplevelse hos skolledningens (på informant 1:s skola) livsvärld.

En annan orsak till negativa upplevelser kring IKT beror på det som informant 3 berättade, nämligen att en del rektorer hen stött på inte har något högt självförtroende kring IKT och av den anledningen får lärarna arbeta ”på lite grann som de själva vill.” (informant 3, 2016). Med andra ord uppstår konflikterna i livsvärlden förutsättningar på grund av att IKT innehåller mycket tolkningsutrymme för att kunna bedömas, (Voogt, m.fl., 2011). Just tolkningsutrymmet innebär att de olika yrkeskategorierna kan tolka som de vill, och bidrar till att skolledningen har svårt att sätta ramar kring vilka förutsättningar som krävs för att arbeta med IKT. Avslutningsvis så blir konsekvensen av detta

att fritidspedagoger får olika bakgrund och olika erfarenheter kring IKT och därför inte arbetar med det. Så den deskriptiva utsagan kring förutsättningar blir sammanfattningsvis att fritidspedagoger vill arbeta med IKT. Men olika faktorer som tid, planering och yttre påverkan gör att de inte till 100 % kan det.

En annan faktor som spelade roll vad gäller forskningsfrågan ”Vad behöver fritidspedagoger för att kunna arbeta med IKT?” var även livsvärlden kunskap. Ghavifekr, m.fl. (2014) menade på att det fanns två nivåer av IKT-kunskaper, och informanterna menade på att det finns två läger för att arbeta med IKT. Livsvärlden kunskap består med andra ord av olika nivåer. Den första nivån inom livsvärlden kunskap blir generationsfrågan som informanterna pratade om. Alltså att om en pedagog tillhör den äldre generationen, har den inte fått en dator på en gång då hen började ett nytt arbete som informant 4 påpekade. Följande har fått som effekt inom livsvärlden kunskap att även begreppet kollegialt lärande anses vara viktigt. Kollegialt lärande bygger inom livsvärlden kunskap på att fritidspedagoger hjälper varandra med att öka kunskapen kring fenomenet IKT. Informanterna menade på att kunskapen kring vad IKT faktiskt står för blandas ihop med IT och att många missar Ket (som står för kunskap). Det centrala inom denna livsvärld är alltså att kunskap bygger på att alla skaffar sig den kunskap som krävs för att arbeta med ett fenomen genom exempelvis Hedlund och Malmstens (2015) förslag på att ha ett organiserat, men informellt, möte. Med andra ord lär sig att IKT inte enbart är data som informant 2 påpekade. Dock kommer dilemmat här att som den tidigare forskningen visade (Ghavifekr, m.fl. (2014), och livsvärlden motivation, att fritidspedagoger arbetar med IKT om de är motiverade.

Ett sätt att göra så att fritidspedagoger ökar sin kunskap, och på så sätt även motivationen, är att skolledningen uppmuntrar dem att gå på utbildningar gällande IKT vilket var andra nivån. Dock har skolledningen även inom livsvärlden kunskap en konflikt mellan tid och resurser. Att skicka fritidspedagoger på utbildning kräver en massa resurser vilket går emot deras livsvärld. Informant 4 menade på att ”Skolan måste ju spegla samhället, och vi ser hur delar av världen använder teknik på ett sätt, så måste ju också skolan vara med i den utvecklingen” (informant 4, 2016). Alltså måste fritidspedagoger trots att de eventuellt känner motsträvighet kring livsvärlden kunskap, arbeta med IKT eftersom styrdokumentet säger att man ska det..

Den sista nivån vad gäller livsvärlden kunskap var vilken roll familj och vänner har för att fritidspedagoger ska skaffa sig kunskaper inom ett visst område (till exempel IKT). Som informanterna i denna studie påpekade så finns det dels grundläggande kunskaper inom IKT (som till exempel att maila eller redigera bilder). Men även avancerade kunskaper inom IKT som Ghavifekr m.fl., (2014) påpekade i deras forskning. Ett exempel på avancerade kunskaper är att fritidspedagogerna går fördjupande kurser inom IKT. Dock visade sig en bidragande orsak till varför fritidspedagogerna ville gå på kurser ha att göra med hur mycket familj och vänner arbetade eller använde IKT i deras vardag. Livsvärlden kunskap har alltså att göra med relationer i fritidspedagogernas vardag, på så sätt att om ens elever eller andra i ens närhet antingen arbetar med IKT eller vill lära sig om IKT, så vill fritidspedagogen arbeta med IKT.

Sammanfattningsvis så blir den deskriptiva utsagan kring livsvärlden kunskap, att fritidspedagogers kunskaper kring IKT är beroende av personer i dess närhet och hur motiverade de personerna är kring att arbeta med IKT, samt vilka kunskaper de fått genom kurser.

Diskussion

Syftet med denna uppsats var att undersöka villkoren för fritidspedagoger att arbeta med IKT på fritidshemmet. På frågan ”Vill fritidspedagoger arbeta med IKT?” blev svaret ja med anledning av att fritidspedagogerna konstruerade livsvärlden motivation då de pratade om IKT. Men även personerna som hade IKT-ansvar som en del av sina arbetsuppgifter menade på att fritidspedagoger är motiverade av att arbeta med IKT. Dock blev dilemmat att IKT på fritidshem är så individstyrt att det är upp till varje fritidspedagog att bestämma sig för om man är motiverad eller inte motiverad av att arbeta med IKT. Resultatet av denna fråga blev alltså att om man vill arbeta med IKT så gör man det och tvärt om. Med andra ord verifierades den tidigare forskningen kring IKT.

På frågan ”Vad behöver fritidspedagoger för att kunna arbeta med IKT?” anknöt informanterna till livsvärldarna förutsättningar och kunskap. Anledningen till att livsvärlden förutsättningar går att knyta till denna forskningsfråga, är för att de fritidspedagoger som deltog sa att de får för lite planeringstid att utveckla och komma på nya IKT-aktiviteter, och utvärdera dessa. Samt att enheter på skolor oftast är för gamla och behöver uppdateras, och av den anledningen blir det en ekonomisk fråga snarare än pedagogisk fråga för ledningen som inte ser någon vinst i att ha IKT på fritids. Livsvärlden kunskap hör ihop med denna fråga på grund utav att många inte vet vad IKT står för, och lätt blandar ihop det med IT. Alltså för att få de kunskaper som fritidspedagoger behöver ha för att arbeta med IKT krävs det att fritidspedagogen själv är driven och vill söka sig kunskap. Detta i kombination med att den tidigare forskningen säger att skolor idag ska arbeta med IKT (Alexanderson & Davidsson, 2015). Ghavifekr, m. fl. (2014) Illustrerar att lärares motivation är avgörande för ifall IKT i skolan ska bli en positiv eller negativ upplevelse av IKT för elever i slutändan, Voogt m.fl., (2011) talar om lärares olika kunskapsnivåer kring IKT, samt Kennewell och Morgan (2006) som menar på att mentaliteten att teknik tar över barns liv har hängt kvar. Som en följd av detta har jag kommit fram till att den tidigare forskningen stämmer överens med dagens arbetssituation för fritidspedagoger, men även för IKT pedagoger. Informanterna var alla väldigt drivna och ville arbeta med IKT, vilket förmodligen var anledningen till att de ville ställa upp på en intervju kring IKT-området.

De personer som avböjde medverkan i min studie uppgav två skäl till varför de inte ville delta. Det första skälet var att de inte kände att de hade något att bidra med till forskningen kring IKT eftersom de (enligt dom själva) inte var insatta i IKT. Vilket enligt mig tyder på att de inte hade någon motivation eller drivkraft inom just IKT. Drivkraften låg i något annat som ansågs ha mer betydelse i deras livsvärld. Det andra skälet var just tidsbristen, vilket fick mig att associera till livsvärlden förutsättningar, där en faktor var att de inte fick tid till att planera IKT eller andra aktiviteter. Om de inte har tid till att planera, varför skulle de då ha tid att ställa upp på en intervju kring ett fenomen de inte har tid att planera? Om de fick tid att planera eller motivera sig till att använda IKT, hade de nog haft tid att skaffa sig de kunskaper som de själva tycker krävs för att kunna arbeta med IKT. På så sätt går livsvärldarna motivation, förutsättningar och kunskap i slutändan in i varandra.

Jag skulle ändå avslutningsvis vilja påstå att tyngdpunkten kring fritidspedagogers villkor och förutsättningar kring att arbeta med IKT, ligger i hur motiverad man som fritidspedagog eller grundlärare med inriktning mot arbete i fritidshem är att arbeta med IKT. Om man anser sig själv vara driven så söker man sig till de förutsättningar som krävs för att få arbeta med IKT, alternativt skaffar sig ny kunskap kring IKT.

Vidare forskning

Mot bakgrund av att denna uppsats fokuserat enbart på hur fritidspedagogers villkor är kring att jobba med IKT, har någon djupare analys kring vad andra yrkeskategorier inom skolan tycker om fenomenet IKT fått uteslutas. För dig som har läst denna uppsats och vill forska vidare inom förutsättningar och IKT rekommenderar jag som är författare till denna uppsats att forska kring vad styrande grupper (Skolledningen till exempel) har för förutsättningar kring att arbeta med IKT. För då kommer forskningen till slut att kunna jämföra vad olika yrkesgrupper har för olika förutsättningar kring fenomenet IKT, och bilda sig en uppfattning kring vad som krävs (oavsett yrkesgrupp) för att arbeta med IKT.

Mot denna bakgrund bör dessa frågeställningar forskas vidare på

- Hur är rektorer och övriga i en ledningsgrupps inställning till IKT och vad de har för konsekvenser kring fenomenet IKT?
- Hur är klasslärares inställning till IKT? och vad får de för konsekvenser för IKT?

Referenser

- Alexanderson, K. & Davidsson, P. (2015). *Eleverna och internet 2015*. (Version 1.0). [Stockholm]: iis.se.
- Eklund, L. (2015). Playing video games together with others: Differences in gaming with family, friends and strangers. *Journal of Gaming & Virtual Worlds* 7 (3), 259-277
- Eriksson-Zetterquist I Ahrne, G., Ahrne, G. & Svensson, P. (2011). *Handbok i kvalitativa metoder*. (1. uppl.) Malmö: Liber.
- Ghavifekr, S. Zabidi, A, Razak, A, Faizal A, M, Ng Yan Ran, G, Meixi, Y, Tengyue, Z(2014). ICT Integration In Education: Incorporation for Teaching & Learning Improvement. *The Malaysian Online Journal of Educational Technology*, Vol(2), 24-45.
- Hedlund, S. & Malmsten, L. (2016). *Fritidshem IKT - möjligheter och utmaningar*. (Första upplagan). Stockholm: Natur & Kultur.
- Husserl, E. (2004). *Idéer till en ren fenomenologi och fenomenologisk filosofi*. Stockholm: Thales.
- Koehler, M. J., & Mishra, P. (2009). What is technological pedagogical content knowledge? Contemporary Issues. *Technology and Teacher Education*, 9(1), 60-70.
- Nikolopoulou, K. Gialamas, V. (2015). ICT and play in preschool: early childhood teachers' beliefs and confidence. *International Journal of Early Years Education*, Vol(23:4), 409-425
- Patel, R. & Davidson, B. (2011). *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. (4., [uppdaterade] uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Kennewell, S (2006) Factors influencing learning through play in ICT settings, *Computers & Education*, Vol 46(3), 265–279
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Malmsten, L. Hedlund, S (2013) IKT på fritidshemmet – ett socialt och kulturellt fenomen, *Skolportens numrerade artikelserie för utvecklingsarbete i skolan* 2013(2), 5 – 18
- Schofield Clark, L Demont-Heinrich, C & Webber S. (2005). Parents, ICTs, and Children's Prospects for Success: Interviews along the Digital "Access Rainbow" *Critical Studies i Media Communication* Vol. 22(5), 409 -426
- Skoglund, V (2014) *IKT på fritidshemmet - En kvalitativ studie om pedagogers uppfattningar och erfarenheter om IKT på fritidshemmet* . Examensarbete 15 hp. Södertörns högskola
- Skolverket. (publiceringsdatum 2016,05 April). *Ny nationell strategi för att bättra ta tillvara möjligheterna med it i skolan*. Hämtad 15 april, 2016, <http://www.skolverket.se/om-skolverket/press/pressmeddelanden/2016/pressmeddelanden-2016-1.244816/ny-nationell-strategi-for-att-battre-ta-tillvara-mojligheterna-med-it-i-skolan-1.248733>
- Sverige. Skolverket (2011). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011* [Elektronisk resurs]. Stockholm: Skolverket.
- Sverige. Skolverket (2014). *Fritidshem*. Stockholm: Skolverket
- Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning* [Elektronisk resurs]. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Voogt, J. & Knezek, G.A. (red.) (2008). *International handbook of information technology in primary and secondary education*. [New York]: Springer.
- Voogt, J. Knezek, G. Cok, M. Knezek, D Ten Brummelhuis, A. (2013). Under which conditions does ICT have a positive effect on teaching and learning? A Call to Action. *Journal of Computer Assisted Learning*, Vol(29), 4-14
- Wibeck, V. (2010). *Fokusgrupper: om fokuserade gruppintervjuer som undersökningsmetod*. (2., uppdaterade och utök. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Bilagor

Bilaga 1 Informationsbrev

Hej

Jag är en student på Barn- och Ungdomsvetenskapliga Institutionen, avdelningen för BUV vid Stockholms universitet. Inom ramen för min sista och avslutande kurs på grundlärarprogrammet med inriktning mot arbete i fritidshem ska jag skriva ett examensarbete. Min studie kommer handla om IKT och vilka förutsättningar som finns för att arbeta med det.

För att samla in material till arbetet söker jag efter en fritidspedagog eller IKT-ansvarig som skulle vilja ställa upp på en intervju på ca 1 timme där jag kommer fråga frågor om IKT och hur personen ifråga ställer sig till det. Vid dessa tillfällen skulle jag även vilja filma och spela in diskussionen för en analys.

Ett självständigt arbete är reglerat av regler om tystnadsplikt, personuppgiftslagen (1998:204) samt vetenskapsrådets skrift om God Forskningsed. Detta innebär exempelvis att personalens, skolans och fritidshemmets identitet inte får avslöjas och att fullständig anonymitet gäller. Allt insamlat material kommer därmed att avidentifieras och inga listor/register över personuppgifter kommer att upprättas. Det dokumenterade materialet får endast användas för min egen bearbetning och analys samt sammanställas i en uppsats. Materialet kommer att förstöras efter att uppsatsen är godkänd. Uppsatsen kommer att publiceras digitalt.

Med detta brev vill jag be om ert medgivande för att delta i studien. All medverkan är frivillig och kan när som helst avbrytas. Önskar ni ytterligare information är ni välkomna att kontakta mig eller min handledare vid Stockholms universitet.

Vänliga Hälsningar Johan Anrin

Johan Anrin

Tel.nr 07x-xxxxxxx

Mailadress: jxxxxxxx@gmail.com

Handledarens namn Maria Borgström

Stockholms universitet

Barn och ungdomsvetenskapliga Institutionen

106 91 Stockholm

Telefon: 07x-xxxxxxx

Mailadress: maria.borgstrom@buv.su.se

Förfrågan om samtycke till medverkan i studie.

Jag MEDGER att jag vill delta i studien.

Namn _____

Bilaga 2 Facebookmeddelandet

Hej Allihopa

Jag heter Johan Anrin och gör nu min sista termin på grundlärarprogrammet med inriktning mot arbete i fritidshem på Stockholms universitet. Som avslutning på mitt program ska jag forska inom ett område som rör fritidshemmet.

Det ämne jag valt är IKT och mitt syfte är att undersöka hur personal på fritidshemmet ges förutsättningar för att jobba med IKT. Jag tänkte höra med er om det finns någon fritidspedagog alternativt IKT pedagog som skulle vilja delta i en fokusgrupp. I fokusgruppen tänker jag mig att 4 - 5 IKT pedagoger och 4 - 5 fritidspedagoger sitter och diskuterar IKT utifrån påståenden som jag har med mig.

Resultatet av detta kommer att bli en uppsats där fullständig anonymitet gäller och såklart övriga forskningsetiska principer.

Låter detta intressant? Skicka ett PM till mig eller kommentera här

Med Vänliga Hälsningar

//Johan Anrin

Bilaga 3 Intervjuguiden

Kan du presentera dig själv?

Vad tänker du på då du hör ordet IKT?

Hur började ditt intressera dig för IKT?

Är du motiverad att jobba med IKT?

Beroende på svar: På vilket sätt/varför inte

Är ledningen på din skola motiverade att jobba med IKT?

Beroende på svar: På vilket sätt/varför inte

På vilket sätt skulle du säga att du har stöd från ledningen?

På vilket sätt ges du tid att utvärdera och planera IKT?

Har du gått någon speciell kurs kring IKT?

Vilka kunskaper vill du förmedla till barnen kring IKT?

Stockholms universitet/Stockholm University
SE-106 91 Stockholm
Telefon/Phone: 08 – 16 20 00
www.su.se

**Stockholms
universitet**